

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17100/2022
11.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Мирјане Андријашевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Бојан Тадић, адвокат из ..., против туженог- противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Саша Алексић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3615/21 од 30.03.2022. године, у седници већа одржаној 11.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца-противтуженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3615/21 од 30.03.2022. године, у ставовима другом, трећем и четвртном изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П 1186/20 од 14.01.2021. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати 100.000,00 динара и за претрпљени страх 90.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 14.01.2021. године, а на име накнаде материјалне штете - израде зубних круница 35.000,00 динара, са законском затезном каматом од 14.01.2021. године до исплате. Одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове за износ преко досуђеног до тражених 300.000,00 динара, за претрпљени страх за износ преко досуђеног до тражених 200.000,00 динара, као и захтев за накнаду нематеријалне штете због умањења животне активности од 150.000,00 динара. Ставом другим изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев, па је обавезан тужилац да туженом на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати 7.500,00 динара, одбијен као неоснован противтужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове за износ преко досуђеног до тражених 30.000,00 динара и захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа од 50.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3615/21 од 30.03.2022. године, ставом првим изреке одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца-противтуженог и првостепена пресуда потврђена у одбијајућем делу става првог изреке и у усвајајућем делу става другог изреке. Ставом другим изреке, првостепена пресуда је преиначена у усвајајућем делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати 100.000,00 динара и за претрпљени страх 90.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 14.01.2021. године, а на име накнаде материјалне штете - израде зубних круница 35.000,00 динара, са законском затезном каматом од 14.01.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у одбијајућем делу става другог изреке, тако што је усвојен противтужбени захтев и обавезан тужилац да туженом, поред досуђених 7.500,00 динара на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати још 22.500,00 динара по истом основу (укупно 30.000,00 динара). Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 126.950,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац-противтужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је у ставовима другом, трећем и четвртном изреке, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца-противтуженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, 22.01.2013. године тужени се са својим оцем ВВ и сведоком ГГ враћао из ... код ..., где је купио ауто марке „...“. Купљеним возилом управљао је сведок ГГ, а са њим у возилу се на месту сувозача налазио тужени, док је возилом марке „...“ управљао отац туженог ВВ. Тужилац се тог дана својим аутом марке „...“ кретао правцем ...-..., у истом правцу у ком су се кретала возила у ком су се налазили тужени и његов отац. Како се возило којим је управљао отац туженог кретало споро, тужилац му је, крећући се иза њега, аблендовао и оглашавао сиреном, са намером да убрза кретање возила испред себе. Иза оба ова возила кретало се возило „...“ у којем је тужени седео на месту сувозача. На семафору раскрснице, док је било упаљено црвено светло, у десној траци је најпре стао тужилац, иза њега се налазило возило којим је управљао отац туженог, а иза овог возила у левој траци стајао је ауто којим је управљао сведок ГГ и у којем је тужени седео на месту сувозача. По заустављању аутомобила, тужилац је изашао из свог возила, дошао до возила оца туженог и на њега викао због споре вожње. Видевши вербалну расправу, без јасне представе о узроку исте, тужени је изашао из возила, за њим и сведок ГГ, и пришао тужиоцу и оцу туженог. У том тренутку, прилазећи, на питање туженог тужиоцу шта се дешава, тужилац је реаговао тако што је туженог ударио песницом у пределу лица, наневши му лаку телесну повреду у виду отока и огреботине горње усне, услед чега му је потекла крв из носа. Истог тренутка тужени је узвратио тужиоцу

ударац песницом у пределу лица, услед којег је тужилац претрпео тешку телесну повреду у виду вишеструког затвореног прелома носних костију са дислокацијом коштаних поломљених фрагмената, прелома преграде носа са дислокацијом прелома горње вилице, са померањем фрагмената, прелома крунице десног секутића, прелома левог секутића са отварањем зубне сржи, прелома крунице горњег левог латералног секутића са расклаћењем истог зуба и расклаћењем зуба горњег левог очњака. Након овог догађаја, тужени и сведоци су сели у возила којима су управљали и наставили пут, а тужилац се, пошто је позвао сведока ДД, упутио у Ургентни центар, где му је пружена медицинска помоћ. У поподневним сатима полиција је позвала туженог, ради саслушања, након чега је одведен у Ургентни центар, где је прегледан и где су му констатоване повреде. Од задобијених повреда тужилац је трпео физичке болове јаког интензитета седам дана, средњег интензитета седам дана и лаког интензитета две недеље, као и примарни страх високог интензитета два-три минута, секундарни високог интензитета у трајању од десет дана и страх ниског интензитета у трајању од месец дана. Код тужиоца услед задобијених повреда нема умањења животне активности. Услед задобијених повреда, тужени је трпео један дан болове средњег интензитета и три дана болове лаког интензитета.

Пресудом Основног суда у Ваљеву К 416/16 од 11.10.2017. године, због апсолутне застарелости кривичног гоњења, одбијена је оптужба према окривљеном, овде тужиоцу, да је 22.01.2013. године ударио приватног тужиоца, овде туженог, и извршио кривично дело лаке телесне повреде из члана 122. став 1. Кривичног законика. Истом пресудом окривљени, овде тужени, ослобођен је оптужбе да је 22.01.2013. године, ударио песницом овде тужиоца и извршио кривично дело тешке телесне повреде из члана 121. став 1. Кривичног законика, јер је утврђено да је оштећени, овде тужилац, први ударио туженог песницом у пределу главе, наневши му при том лаке телесне повреде, те да је тужени истовремено реаговао, тако што је узвратио ударивши једанпут песницом у пределу главе, на тај начин одбијајући истовремени противправни напад који ни на један други начин није могао одбити, а који је био неопходан у циљу одбране телесног интегритета, односно да је окривљени, овде тужени, нанео тешке телесне повреде оштећеном, овде тужиоцу, поступајући у нужној одбрани, без њеног прекорачења.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применио материјално право из одредбе члана 154. Закона о облигационим односима и закључио да је тужилац одговоран за штету коју је проузроковао туженом, јер је без повода изашао из свог аута, пришао ауту оца туженог, са истим започео вербалну расправу и туженог ударио песницом у лице наневши му лаку телесну повреду, а да одговорност туженог произлази из члана 161. став 1. истог Закона, јер је критичном приликом прекорачио нужну одбрану, с обзиром да је, након што му је тужилац нанео лаку телесну повреду, тужиоцу нанео ударцем тешку телесну повреду, а могао је да одреагује на неки други блажи начин, будући да није узвратио ударац тужиоцу услед јаке раздражљивости или препасти. Налазећи да су обе странке конкретном приликом непримерено реаговале, првостепени суд је оценио да постоји допринос странака настанку штетних последица у висини од по 50%, због чега је одлучујући о висини накнаде штете одмерио правичну новчану накнаду за тражене видове штете свакој од странака и умањио тако добијене износе сразмерно њиховом доприносу настанку штете, сходно одредби члана 192. ЗОО.

Основано се наводима ревизије указује да је другостепени суд погрешно применио одредбу члана 13. ЗПП, у вези члана 161. став 1. ЗОО када је оценио да првостепени суд није могао да изведе чињенично правни закључак да је тужени критичном приликом поступао у прекорачењу нужне одбране, код чињенице да је у кривичном поступку тужени ослобођен отпушбе да је учинио кривично дело тешке телесне повреде, јер је узвратио ударац тужиоцу одбијајући истовремени противправни напад поступајући у нужној одбрани, без њеног прекорачења.

У парничном поступку суд је у погледу постојања кривичног дела и кривичне одговорности учиниоца везан за правноснажну пресуду кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим (члан 13. ЗПП), али се степен кривице за настанак штете цени према правним правилима грађанског права, јер је грађанскоправна одговорност шира од кривичноправне одговорности. Стога је одлука парничног суда о накнади штете независна од одлуке кривичног суда о постојању кривичног дела и кривичне одговорности, парнични суд је овлашћен да утврђује под којим условима се догодио штетни догађај, независно од тога да ли се против штетника водио кривични поступак. То значи да и у случају када није донета правноснажна пресуда кривичног суда којом се оптужени оглашава кривим, као у конкретном случају, парнични суд може сам да утврђује ко је штетник, да ли је и у којој мери је он одговоран за насталу штету, као и да одлучује о обавези штетника да накнади штету уколико за то има довољно елемената и ако оцени да одлука о тужбеном захтеву не зависи од тога да ли је учињено одређено кривично дело.

Међутим, учињена релативно битна повреда одредаба парничног поступка пред другостепеним судом, на коју се указује ревизијом, није од утицаја на правилност и законитост побијане пресуде, јер је по оцени Врховног суда, другостепени суд из утврђеног чињеничног стања у првостепеном поступку, извео правилан закључак да тужбени захтев није основан, а да је основан противтужбени захтев за накнаду нематеријалне штете због претрпљених физичких болова, и утолико првостепену пресуду побијаним делом преиначио.

Из утврђеног чињеничног стања произлази да су испуњени услови из члана 161. став 1. ЗОО за ослобађање туженог одговорности за штету коју је причинио тужиоцу, јер је у конкретној ситуацији поступао без прекорачења нужне одбране. Тужилац је критичном приликом најпре испољио агресивност у саобраћају, аблендовањем и употребом сирене, замерајући оцу туженог да вози споро и да омета његов ритам вожње. Потом је на семафору напустио возило којим је управљао, пришао возилу оца туженог и према њему испољио вербалну агресију претећи му, да би туженог, који је пришао возилу свога оца да разјасни ситуацију, без разумног разлога ударио песницом у лице и нанео му лаке телесне повреде. У таквој ситуацији тужени је без намере да повреди тужиоца, већ да се заштити од напада, истовремено, на исти начин и истим средством одговорио на противправни напад тужиоца ударивши га песницом у лице и нанео му тешке телесне повреде. Такво поступање туженог, без обзира на степен повреда код тужиоца, по оцени Врховног суда представља поступање у нужној одбрани, без њеног прекорачења, због чега тужени, у смислу члана 161. став 1. ЗОО, није у обавези да тужиоцу накнади претрпљену материјалну и нематеријалну штету у виду физичких болова и страха. Прекорачење граница нужне одбране постојало би у ситуацији да је тужени противправни напад тужиоца одбио на начин и средством који с обзиром на околности под којима је тужилац извршио напад не би био неопходан,

што није ситуација у конкретном случају, у којој је тужени на ударац песницом у главу одговорио тужиоцу на исти начин и истим средством.

Како је дакле тужилац тај који је изазвао критичну ситуацију на напред наведени начин, нема право на накнаду штете коју је том приликом претрпео, а у обавези је да туженом, применом члана 154. ЗОО накнади нематеријалну штету чију је висину, имајући у виду све релевантне критеријуме за досуђивање висине накнаде штете за претрпљене физичке болове, применом члана 200. ЗОО правилно одмерио другостпени суд. Правилна је и оцена другостепеног суда да нема доприноса туженог настанку штете коју је претрпео у смислу члана 192. ЗОО. Туженом се не може ставити у пропуст што је изашао из кола и пришао тужиоцу када је уочио да се он агресивно вербално понаша према његовом оцу, јер је то учинио са намером да разјасни ситуацију и заштити оца од агресивног понашања тужиоца, а не у намери да повреди тужиоца, већ је у нужној одбрани одговорио на његов противправни напад.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић